

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

Läraryrkets attraktionskraft på fallrepet

– Vad händer när lönen förpassas till
att bara vara en kostnadspost?

Lärarkets attraktionskraft på fallrepet

- Vad händer när lönen förpassas till att bara vara en kostnadspost?

Innehåll

Sammanfattning och förslag från Lärarnas Riksförbund _____	4
Kraftigt försämrat söktryck till lärarutbildningen _____	9
Lönejämförelser mellan olika yrken inom den kommunala sektorn _____	11
Svenska lärarlöner i ett internationellt perspektiv _____	17
Lön, löneutveckling och karriärbyten _____	18
Metod och källhänvisningar _____	21

Sammanfattning och förslag från Lärarnas Riksförbund

Läraryrket lockar inte dagens studenter

Söktrycket till lärarutbildningen har sjunkit på ett dramatiskt sätt. Det låga söktrycket hotar i förlängningen kvaliteten i den svenska skolan. Det räcker inte med en bra och reformerad lärarutbildning för att öka intresset för läraryrket. Vad som framför allt krävs är en tydlig uppvärdering av lärarnas löner.

1982 tillhörde de olika lärarutbildningarna de utbildningar som attraherade flest sökande per plats och läraryrket hade hög status. Exempelvis var söktrycket till en lärarutbildning betydligt högre än till socionom- (sociala linjen) och juristlinjen. Även vid en jämförelse med läkarlinjen hade ett antal av lärarutbildningarna ett högre sökandetryck och lika hög intagningspoäng.

2011 är bilden en helt annan. Lärarutbildningarna kan nätt och jämnt fylla sina platser. Söktrycket till förskollärarutbildningen har däremot varit stabilt över tid. Förskollärarutbildningen attraherar numera fler sökande per plats än lärarutbildningarna. En förklaring kan vara att utvecklingen av förskollärares löner svarar mot utvecklingen av yrkets arbetsinnehåll och ansvar. Det är tvärtom för samtliga grupper av lärare inom grundskolan och gymnasieskolan. Löneutvecklingen för lärare inom grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning har inte på motsvarande sätt ökat i förhållande till ett utökat ansvar och arbetsinnehåll för lärarna.

Lärare har haft sämre löneutveckling än jämförbara yrken

Lärare har haft en sämre löneutveckling än andra jämförbara yrkesgrupper. Till exempel har gymnasielärare i allmänna ämnen halkat efter betydligt i jämförelse med andra yrkesgrupper med akademisk utbildning inom den kommunala sektorn. Den genomsnittliga lönen för gymnasielärare har ökat med 54 procent under perioden 1995 – 2010, medan motsvarande ökning för sjuksköterskor har varit 87

procent. Gymnasielärarnas snittlön skulle idag ligga på 35 000 kronor om löneutvecklingen hade varit den samma som för sjuksköterskorna. I detta sammanhang måste man betänka att den kortaste utbildningstiden för en gymnasielärare är fem år, vilket är en av de längsta grundutbildningarna i Sverige.

Adjunkter och ämneslärare har haft den sämsta löneutvecklingen

Vid en längre tillbakablick som sträcker sig till 1982 framgår det tydligt att just lärare har haft en svag löneutveckling relativt andra yrkesgrupper inom kommunal sektor. Denna försämring inleddes i samband med kommunaliseringen.

Löneskillnaden mellan förskollärare och lärare i grund- och gymnasieskolan har minskat påtagligt mellan 1982 och 2010. 1982 var ingångslönen för en adjunkt i grundskolan och gymnasieskolan 25 procent högre än ingångslönen för en förskollärare. 2010 hade skillnaden minskat till 7 procent för en grundskollärare och 10 procent för en lärare i gymnasieskolan. Bilden är snarlik när lönen mellan förskollärare och grund- och gymnasielärare med 6 års erfarenhet studeras. 1982 var lönen för en adjunkt med sex års erfarenhet 29 procent högre än lönen för en förskollärare. 2010 hade skillnaden minskat till 9 procent för en lärare i grundskolan och till 13 procent för en lärare i gymnasieskolan.

Samtidigt som löneskillnaderna har minskat har sökandetrycket till de lärarutbildningar som hade högst sökandetryck, framförallt lågstadielärare och vissa ämneslärare, minskat drastiskt medan sökandetrycket för förskollärarytbildningen inte har förändrats.

Det är viktigt att notera att detta inte är någon kritik mot förskollärarnas löneutveckling. Det är naturligt att det ökade ansvar som förskollärare har fått visar sig i löneutvecklingen. Det som är oacceptabelt är att det ökade ansvar som har givits grundskolans och gymnasieskolans lärare under motsvarande tidsperiod har resulterat i den svagaste löneökningen inom den kommunala sektorn.

Svenska lärarlöner tillhör de lägsta inom OECD

Även i ett internationellt perspektiv utmärker sig svenska lärarlöner i negativ bemärkelse. Lönen för svenska gymnasielärare med 15 års tjänstgöring ligger klart under OECD-genomsnittet. De danska och tyska gymnasielärarna tjänar i genomsnitt 60 000 dollar per år att jämföra med de svenska gymnasielärarna som inte ens når upp till 40 000 dollar per år (köpkraftskorrigerat). Vi befinner oss på samma nivå som lärarna i Grekland och Portugal. Lärarnas Riksförbund är övertygat om att regeringen skulle finna det föga smickrande att jämföras med Grekland när det gäller andra viktiga samhällsekonomiska indikatorer. Till skillnad mot vad som i nuläget gäller för Grekland är de svenska statsfinanserna i mycket gott skick. Av den anledningen borde det finnas utrymme för satsningar på lärarlönerna.

Svårt att göra karriär inom yrket

Ytterligare en aspekt av ett yrkes attraktionskraft är möjligheten till en karriärutveckling. Befattningsbyten medför positiva löneförändringar utöver den vanliga löneutvecklingen och förekommer frekvent inom den allmänna kommunala verksamheten. Dock utgör skolan i detta sammanhang ett undantag. Det finns inga eller mycket få karriärvägar i skolan för lärare. Där smärre befattningsbyten ändå äger rum i skolan visar dessa sig mindre lönsamma vad gäller löneutvecklingen än befattningsbyten inom den allmänna kommunala verksamheten.

Flykten från läraryrket har bidragit till att svenska elever halkar efter i internationella jämförelser och Sverige tappar i konkurrenskraft. För att förhindra att det svenska utbildningssystemet havererar måste söktrycket till lärarutbildningarna återskapas. Det räcker inte att förändra lärarutbildningarna för att åstadkomma detta. Vad som krävs är en uppvärdering av lärarnas löner. Läraryrket måste åter igen framstå som attraktivt.

Förslag från Lärarnas Riksförbund med anledning av rapporten:

- **Lärarnas löner bör höjas med 10 000 kronor i dagens penningvärde**
Lång och specialiserad utbildning måste vara lönsam. Läraryrket är

ansvarsfyllt, avancerat och komplext. I kampanjen ”10 000 kr mer” kräver Lärarnas Riksförbund att lönerna för lärare i grundskola, gymnasieskola och inom vuxenutbildningen ska öka med minst 10 000 kr i månaden. I den kommande avtalsrörelsen är det viktigt att ett stort steg tas i denna riktning. Det finns redan idag positiva lokala exempel. Exempelvis planerar Södertälje kommun tillsammans med Lärarnas Riksförbund att inrätta karriärtjänster med ambitionen att betala kvalificerade lärare 40 000 kronor i månaden. Inrättandet av karriärtjänster visar att Södertälje tar måluppfyllelseproblematiken på allvar.

Lärarnas Riksförbunds kampanj ska även sättas in i ett annat perspektiv. Om lönen för gymnasielärare hade följt en likartad genomsnittlig utveckling som den sjuksköterskorna har haft mellan 1995 och 2010, hade en gymnasielärare haft en lönenivå som inte skulle avvika speciellt mycket från Lärarnas Riksförbunds krav om 10 000 kronor mer per månad till lärarna.

Det finns ett starkt samband mellan svagt sökandetryck till lärarutbildningen och den dåliga löneutvecklingen för lärare under de senaste 20 åren. Lärarnas Riksförbund menar att radikala lönesatningar nu behövs för lärare inom grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Nu är det upp till centrala parter att visa att skolan är ett prioriterat område.

- **Inför tydliga karriärsteg för lärare**

Lärare måste erbjudas möjligheten att utvecklas inom sitt yrke. Lärarnas Riksförbund föreslår att det inrättas fasta karriärsteg för lärare. Förbundet menar att legitimerade lärare ska kunna avancera till förste lärare och/eller till lektor. Karriärstegen ska vara tydligt definierade i Skollagen och innebära kraftigt höjd lön. Som riktmärke anser förbundet att en lektor ska ligga cirka 50 procent högre än den legitimerade läraren. Karriärstegen innebär ett kombinerat system för att dels lyfta kunskapsnivån i skolan och dels locka de mest lämpliga studenterna att välja läraryrket.

- **De utbildningspolitiska reformerna innebär ett ökat ansvar för lärarna. Detta måste innebära särskilda löneökningar**

Det genomförs stora förändringar inom skolan. I grundskolan har det bland annat införts kontrollstationer i årskurs 3, 6 och 9, tidigare och fler nationella prov, betygslänkande skriftliga omdömen, nya kursplaner och ny läroplan. Sedan 2011 finns det en helt ny gymnasieskola med nya ämnesplaner och ny läroplan. Det har även införts en helt ny skollag. Förbundet har aktivt drivit på denna förändring. Förbundet kan konstatera att reformerna innebär en ambitionshöjning och i många fall medför de en utökad arbetsbörda för lärarkåren. Den höjda ambitionen och merarbetet måste innebära att lärarna värderas med en högre lön. Löneökningarna måste vara högre än för övriga grupper i samhället.

- **Överskott inom privat sektor måste komma eleverna och lärarna till del**

Lärarnas Riksförbund har tidigare visat att det existerar stora koncernbidrag och vinstutdelningar inom privat sektor. Förbundet menar att dessa bidrag och vinster istället borde återinvesteras i skolan, dels för att höja elevernas kunskapsnivå och dels för att höja lärarnas löner till rimliga nivåer.

Kraftigt försämrat söktryck till lärarutbildningen

Det har skett stora förändringar när det gäller antalet behöriga förstahandssökande till utbildningar med inriktning pedagogik och lärarutbildning. 1982 tillhörde de olika lärarutbildningarna de utbildningar som attraherade flest sökande per plats.

Det var exempelvis betydligt högre söktryck till en lärarutbildning än till socionom- (sociala linjen) och juristlinjen. Även vid en jämförelse med läkarlinjen framstod lärarutbildningarna som mycket attraktiva. Bilden är däremot en helt annan 2011: Lärosätena kan nätt och jämnt fylla sina platser för utbildning till grundlärare och ämneslärare. I vissa ämnen är det så illa att utbildningsplatser står helt tomma!

Söktryck - förstahandssökande per antagen (ht)

	1982	2011
Undervisning		
Lågstadielärlinjen	7.5	
Mellanstadielärlinjen	5.2	
Grundlärarexamen		1.1
Ämneslärlinjen, Hi-Sam	9.0	
Ämneslärlinjen, Ma-Nat	3.1	
Ämneslärlinjen, Språk	5.2	
Ämneslärarexamen		1.0
Andra yrkesprogram		
Jurist	1.9	4.0
Socionom	3,5*	2.6
Läkare	6.2	5.8
Civilingenjör	1,4**	1.3

Tabell 1

*Sociala linjen

** Maskintekniklinjen

Källa: Statistiska Centralbyrån

Av tabellen framgår att söktrycket till civilingenjörsutbildningen också är lågt, men det ska noteras att antalet behöriga förstahandssökande till civilingenjörsexamen åtminstone har ökat kraftigt över tid – från drygt 7 500 personer höstterminen 2007 till drygt 10 000 personer höstterminen 2011. Någon sådan positiv trend ser vi inte för antalet behöriga förstahandssökande för yrkesexamensprogram inom undervisning. Höstterminen 2011 var det till och med färre förstahandssökande till dessa utbildningar än 2007.

Lönejämförelser mellan olika yrken inom den kommunala sektorn

Att söktrycket har minskat över tid är inte svårt att förstå med tanke på att läraryrket både har tappat i status och i lön. Som framgår av diagrammet nedan har löneutvecklingen för lärare halkat efter betydligt i en jämförelse med andra yrkesgrupper inom kommunal sektor som fordrar akademisk utbildning. Den allra sämsta löneutvecklingen har gymnasielärare i allmänna ämnen haft.

Den genomsnittliga lönen för gymnasielärare har ökat med 54 procent under perioden, medan motsvarande ökning för sjuksköterskor har varit 87 procent.

Löneutveckling mellan 1995 och 2010 fördelat efter yrke i kommunerna (landsting för sjuksköterskorna).

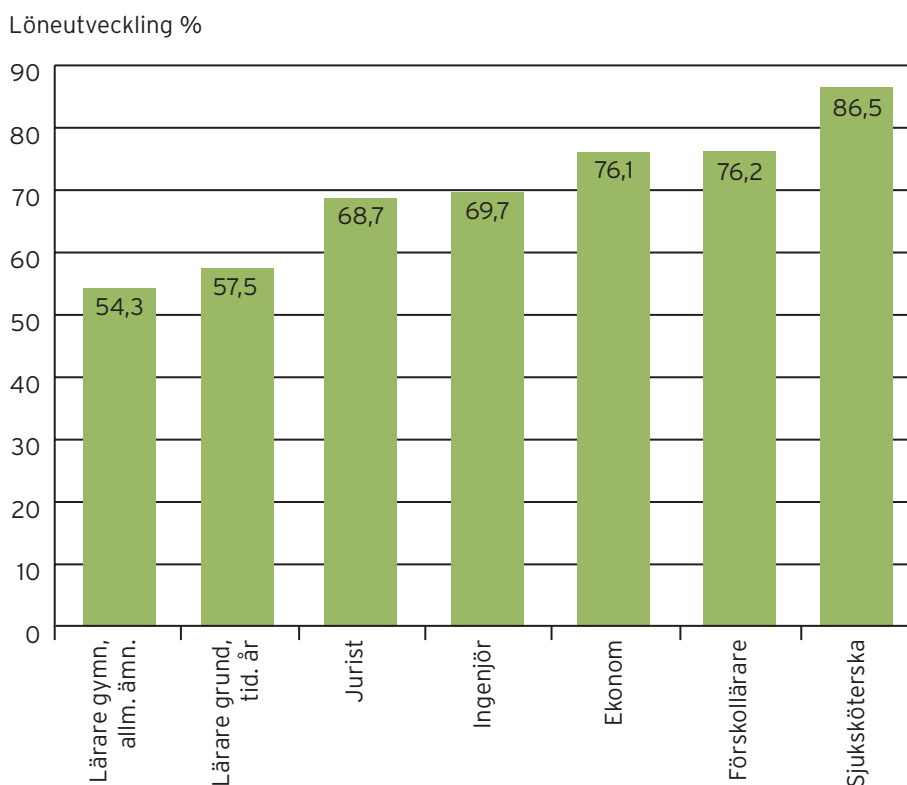

Diagram 1

Källa: Parts-gemensamma statistikunderlag (avidentifierat totalunderlag)

Genomsnittlig månadslön omräknat till heltid, samt utvecklingstal.

Tabell 2

Källa: Parts-
gemensamma
statistikunderlag
(avidentifierat
totalunderlag)

	1995	2010	Utv. (%)
Lärare gymnasieskolan, allmänna ämnen	18 775	28 961	54.3%
Lärare grundskolan, tidigare år	16 859	26 554	57.5%
Jurist	23 171	39 091	68.7%
Ingenjör	17 925	30 425	69.7%
Ekonom	18 078	31 830	76.1%
Förskollärare	13 802	24 316	76.2%
Sjuksköterska	14 267	26 610	86.5%

Som framgår av tabell 2 är läraryrket ett lågavlönat akademiskt yrke. I detta sammanhang måste man betänka att den kortaste utbildningstiden för en gymnasielärare är fem år, vilket är en av de längsta grundutbildningarna i Sverige.

Om lönen för gymnasielärare i allmänna ämnen hade följt en genomsnittlig utveckling liknande den som sjuksköterskornas löner har haft mellan 1995 och 2010, hade en gymnasielärare i genomsnitt tjänat drygt 35 000 kronor per månad 2010. Detta är en lönenivå som inte avviker speciellt mycket från Lärarnas Riksförbunds krav om 10 000 kronor mer per månad till lärarna.

Om gymnasielärare i allmänna ämnen istället hade haft en genomsnittlig löneutveckling i nivå med den som förskollärare och ekonomer har haft mellan 1995 och 2010, hade en gymnasielärare i genomsnitt tjänat drygt 33 000 kronor per månad 2010 istället för knappt 29 000 kronor per månad som var fallet vid det senaste mätillfället.

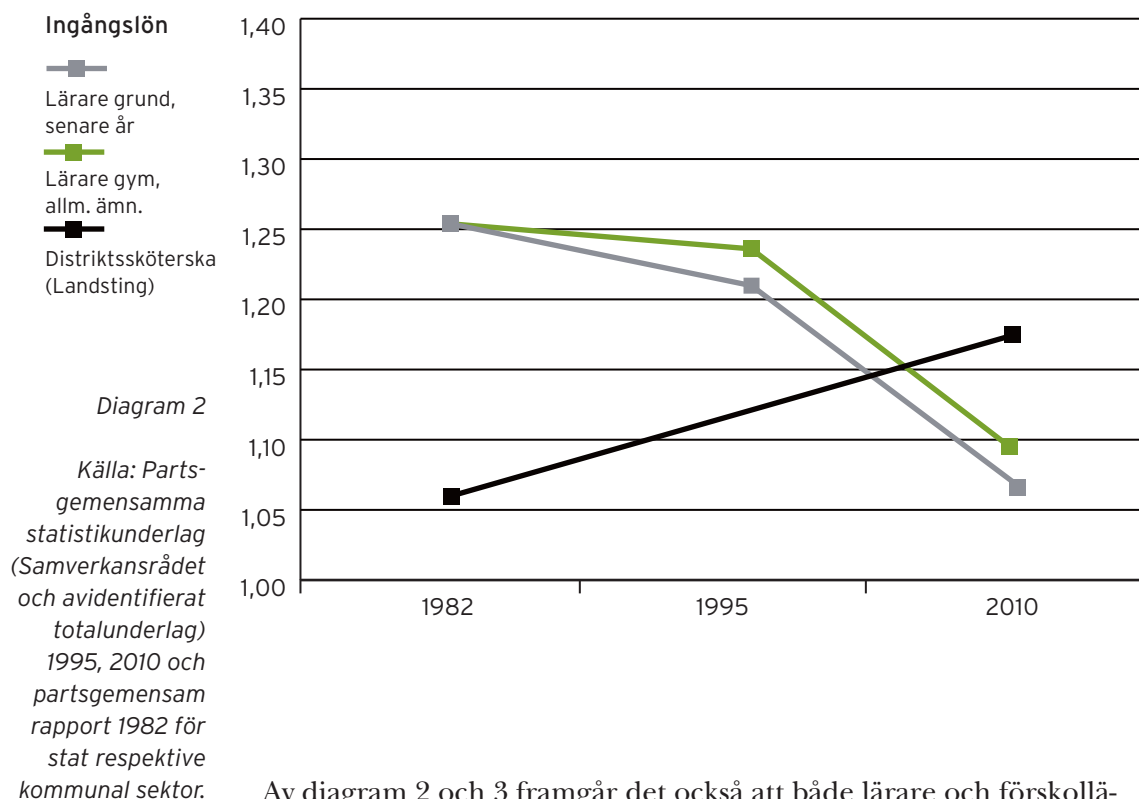
Vid en ännu längre tillbakablick som sträcker sig bakåt i tiden till 1982 framgår det tydligt att just lärare har haft en svag löneutveckling relativt andra yrkesgrupper inom kommunal sektor, och att försämringen

inleddes i samband med kommunaliseringen. Fokus i analysen nedan ligger på lärare kontra sjuksköterskor och förskollärare, dvs. jämförelsen görs mot de två yrkesgrupper som har haft den bästa löneutvecklingen enligt diagram 1. Av beräkningstekniska skäl har vi valt distriktssköterska som sjuksköterskeyrke.

För att beskriva hur lönerelationen mellan distriktssköterska, förskollärare och andra lärarkategorier har utvecklats har det partsgemensamma lönestatistikunderlaget för Samverkansrådets medlemmar inom kommunerna 1995 och 2010 använts, samt det avidentifierade partsgemensamma statistikunderlaget 2010 för landstingen. Uppgift om lön för distriktssköterskor saknas för 1995 (för vidare information se det avsnitt som behandlar metod och källhänvisningar).

Som framgår av diagrammet nedan har löneavvikelsen mellan förskollärare och lärare i grund- och gymnasieskolan minskat påtagligt mellan 1982 och 2010, med den största minskningen efter 1995. 1982 var ingångslönen för en adjunkt 25 procent högre än ingångslönen för en förskollärare. 2010 har denna skillnad minskat till 7 respektive 10 procent för lärare i grund- och gymnasieskolan. Bilden är snarlik när relativlönen mellan förskollärare och grund- och gymnasielärare med 6 års erfarenhet studeras. 1982 var lönen för en adjunkt med sex års erfarenhet 29 procent högre än lönen för en förskollärare. 2010 har denna skillnad minskat till 9 respektive 13 procent för lärare i grund- och gymnasieskolan.

Ingångslönen för distriktssköterskor, lärare i grund- respektive gymnasieskolan i förhållande till ingångslönen för förskollärare för perioden 1982 till 2010.

Av diagram 2 och 3 framgår det också att både lärare och förskollärare har tappat gentemot distriktssköterskor, men att den grupp som har fått känna av det största relativlönetappet är lärare. 1982 var till exempel ingångslönen för en distriktssköterska 6 procent högre än ingångslönen för en förskollärare. 2010 har denna löneskillnad ökat till 18 procent, och idag är också ingångslönen för en distriktssköterska betydligt högre än ingångslönen för en lärare.

Att söktrycket för förskolläraryrket inte har ändrats nämnvärt över tid skulle kunna vara en indikation på att förskollärare har haft en löneutveckling som motsvarar yrkets utveckling med avseende på ansvar och arbetsinnehåll. För lärare i grund- och gymnasieskolan är situationen uppenbarligen en annan, vilket har lett till det fall i söktryck

Lönen efter cirka 6 år i yrket för distriktssköterskor, lärare i grund- respektive gymnasieskolan i förhållande till lönen efter cirka 6 år i yrket för förskollärare för perioden 1982 till 2010.

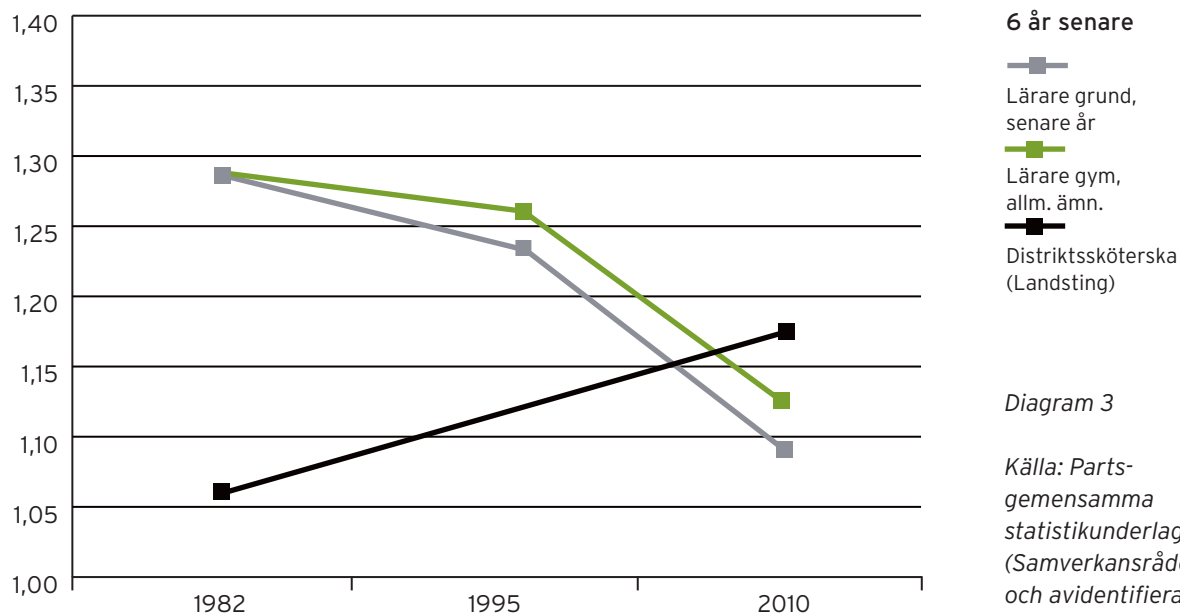

Diagram 3

Källa: Partsgemensamma statistikunderlag (Samverkansrådet och oidentifierat totalunderlag) 1995, 2010 och partsgemensamma rapporter 1982 för stat respektive kommun.

som vi kan observera. Det går inte att bortse från att lönen indikerar vilken typ av kompetens som efterfrågas (utbildning, ansvar mm). Det är skolan i allmänhet och läraren i synnerhet som möjliggör att elever når målen. Läraren förutsätts att självständigt och under personligt och professionellt ansvar, omsätta läroplaners och kursplaners mål i undervisningen. Lärarlönerna måste spegla den oerhört viktiga roll läraren har för elevernas måluppfyllelse och lönen måste ligga på en nivå så att de bäst lämpade söker sig till lärarutbildningen!

Vikten av rätt kompetens hos lärarna har under lång tid nedvärderats. En hög andel obehöriga, dvs personer utan lärarutbildning, har tillåtit undervisa och utbildade lärare har använts för undervisning i ämnen och stadier de inte har utbildning för. Bristande respekt för lärares

kompetens riskerar utbildningens kvalitet. Detta är olyckligt då befolkningens utbildningsnivå och utbildningskvalité spelar en betydande roll för en nations tillväxt.

Det är viktigt att notera att denna rapport inte är ett angrepp på förskollärarnas löneutveckling. Det är bra att det ökade ansvar som förskollärare har fått visar sig i löneutvecklingen. Det är däremot helt oacceptabelt att det ökade ansvar som har givits grundskolans och gymnasieskolans lärare har resulterat i den svagaste löneökningen inom den kommunala sektorn. Det är inte heller acceptabelt att "kommunaliseringen" av lärarna har inneburit en nedgradering av yrkets betydelse och status – om detta talar jämförelsen med distriktssköterskornas löneutveckling sitt tydliga språk. Dagens löneläge för lärare innebär att lärarutbildningarna har en allvarlig nackdel i konkurrensen med andra utbildningar om att attrahera de bästa lämpade studenterna. För att motivera rätt individer att välja lärarutbildningen krävs det att utbildningspremien höjs!

I tabell 3 redovisas avslutningsvis lönenivåerna för respektive yrkesgrupp för de tre åren.

Lönenivåer (heltidslön per månad)

Tabell 3

* Adjunkt

Källa: Parts-gemensamma statistikunderlag (Samverksansrådet respektive oidentifierat totalunderlag för landstinget) 1995, 2010 och parts-gemensamma rapporter 1982.

	1982	1995	2010
"Ingångslöner"			
Förskollärare	5 909	12 185	21 951
Grundskollärare, senare år	7 409*	14 741	23 401
Gymnasielärare, allmänna ämn.	7 409*	15 060	24 038
Distriktssköterska (Landsting)	6 263	-	25 794
Efter 6 år i yrket			
Förskollärare	6 477	12 886	22 931
Grundskollärare, senare år	8 341*	15 872	24 953
Gymnasielärare, allmänna ämn.	8 341*	16 211	25 846
Distriktssköterska (Landsting)	6 921	-	26 910

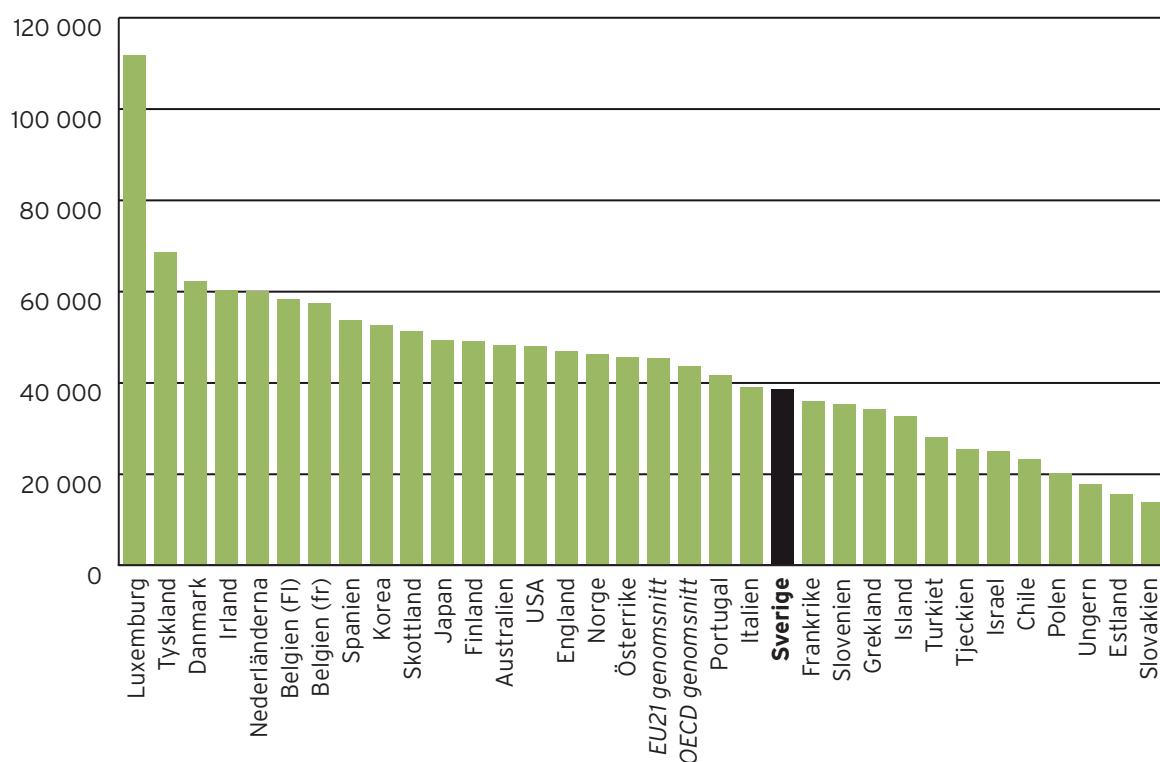
Svenska lärarlöner i ett internationellt perspektiv

Även i ett internationellt perspektiv utmärker sig den svenska lärarlönen i negativ bemärkelse. Lönen för svenska gymnasielärare med 15 års tjänstgöring ligger klart under OECD-genomsnittet, se diagram 4. De danska och tyska gymnasielärarna tjänar i genomsnitt 60 000 dollar per år att jämföra med de svenska gymnasielärarna som inte ens når upp till 40 000 dollar per år (köpkraftskorrigerat). Vi befinner oss på samma nivå som lärarna i Grekland och Portugal.

Årslön (2009) för lärare på gymnasienivå efter 15 års erfarenhet, omräknat till USD dollar och köpkraftskorrigerat

Diagram 4

Källa: Education at the Glance

Lön, löneutveckling och karriärbyten

En viktig dimension i ett yrkes attraktionskraft är möjligheten till en karriärutveckling. Befattningsbyten medför positiva löneförändringar utöver den vanliga löneutvecklingen, men är också viktiga ur ett verksamhetsperspektiv. Förutom att det krävs en påtaglig relativlöneförbättring för att läraryrket ska återfå sin tidigare status, krävs det därför en attitydförändring hos arbetsgivarna rörande karriärtjänster inom skolan. Utan karriärtjänster riskerar skolutvecklingen att stagnera ytterligare. Låg lön i kombination med obefintliga karriärmöjligheter medför att många väljer bort läraryrket. Denna kompetensflykt medför att svenska elever halkar efter i internationella jämförelser och Sverige tappar i konkurrenskraft.

Förstahandssökande till utbildningar inom pedagogik och lärarutbildning i förhållande till samtliga yrkesutbildningar.

För att förhindra att det svenska utbildningssystemet havererar måste söktrycket till lärarutbildningarna återskapas. Som framgår av diagram 5 har andelen behöriga förstahandssökande till utbildningar inom pedagogik och lärarutbildning minskat betydligt över tid i förhållande till samtliga yrkesutbildningar. Det räcker inte att förändra lärarutbildningarna för att åstadkomma detta. Vad som krävs är både en uppvärdering av lärarnas löner och inrättandet av karriärtjänster inom skolan. Läraryrket måste åter igen framstå som attraktivt och större fokus måste riktas mot skolans nationella uppdrag och måluppfyllelse. Karriärtjänster för lärare utgör en viktig beståndsdel i detta arbete.

LRs karriärmodell

Det faktum att karriärvägarna för lärare i praktiken är obefintliga och att extra arbetsuppgifter eller ansvar i stort sett aldrig syns i lönekuvertet eller genom nedsättning i arbetstid, innebär att det är nödvändigt att staten tar ett utökat ansvar för både finansiering och reglering av lärartjänsterna, där resurserna måste vara öronmärkta.

Om måluppfyllelsen i skolan ska förbättras måste lärare vilja stanna kvar i yrket och få möjlighet att utvecklas. Detta är också viktigt i rekryteringen av motiverade och högpresterande studenter till lärarutbildningen. Läraryrkets status och lön måste höjas och detta sker bäst via ett system med karriärvägar inom läraryrket.

Förbundet har utarbetat en modell för hur ett system med karriärvägar för läraryrket skulle kunna vara uppbyggt, där samtliga titlar måste ingå i skollagen:

- Den legitimerade läraren utgör hållpunkten i systemet. Läraren ansvarar för undervisning och sätter betyg i de ämnen han eller hon är legitimerad för, i de fall betyg ska sättas. Då lönen för olika karriärvägar ska bedömas procentuellt med utgångspunkt i en legitimerad lärares lön, sätts löneprocenten för denne till 0 i föreliggande modell. Denna garantilön ska ligga minst 10 000 kr högre än dagens ingångslöner och vara differentierad beroende på utbildningens längd.

- Nyexaminerade lärare som alltså inte har legitimation bör under introduktionsåret tjäna 90 procent av en legitimerad lärares lön. En person som saknar lärarexamen, så kallad obehörig, men ändå arbetar med undervisning i skolan ska maximalt kunna tjäna 70 procent av en legitimerad lärares lön.

Följaktligen ska det finnas två nya möjligheter för den legitimerade lärare som vill göra karriär. Som förste lärare har man exempelvis ett särskilt ämnesansvar, handleder lärarstudenter, ansvarar för introduktionsåret för nyexaminerade lärare, med mera. Detta är en titel som den legitimerade läraren ska kunna ansöka om hos Skolverket. Lönen bör vara 25 procent högre än lönen för en legitimerad lärare.

Den mest avancerade lärartiteln är lektor, en titel som redan i dag regleras i skollagen och som utfärdas efter ansökan. En lektor har avlagt doktorsexamen i ett ämne. Han eller hon ska kunna ingå i olika forskningsprojekt, men samtidigt vara anställd av skolan. Lektorn får ett särskilt ansvar för att aktuell forskning kommer undervisningen på skolan till del. Lönen bör ligga 50 procent högre än lönen för en legitimerad lärare.

Metod och källhänvisningar

Sökandestatistik

1982 skedde merparten av antagningen till utbildningslinjerna genom ett centraliserat antagningsförfarande. Från och med våren 2007 sker all antagning via VHS:s samordnade antagningssystem. Sökandestatistiken i denna promemoria utgörs av andelen förstahandssökande per antagen för 1982 och 2011. Med förstahandssökande avses det som den sökande har angivit som sitt första sökta alternativ. Källorna är U20 SM 8905 respektive U46 SM1101, Statistiska Centralbyrån.

De särskilda behörighetskraven varierar mellan olika utbildningar och över tid.

Lönestatistik

Data är dels hämtat från de partsgemensamma lönestatistikunderlagen för primärkommuner respektive landsting 1995 och 2010, dels från de löneplaner som återfinns i partsgemensamma rapporter (1982) för primärkommuner, landsting respektive stat. 2010 är det senaste året som det finns lönedata för.

Med ingångslön respektive lön efter 6 år i yrket i figur 2 och 3 samt tabell 4 avses:

	1982	1995	2010
Förskollärare		medellön	medellön
Ingångslön	Löneplan K: K15	25 år eller yngre	25 år eller yngre
Efter 6 år i yrket	K15+Löneklass 21	mellan 30-32 år	mellan 30-32 år
Gymnasielärare			
allmänna ämnen		medellön	medellön
Ingångslön	Löneplan L: Lgrad 12	26 år eller yngre	26 år eller yngre
Efter 6 år i yrket	Lgrad 12+Ålderskl. 4	mellan 31-33 år	mellan 31-33 år
Distriktssköterska			
Landsting		medellön	medellön
Ingångslön	Löneplan K: K19	30 år eller yngre	30 år eller yngre
Efter 6 år i yrket	K19+Löneklass 25	mellan 35-37 år	mellan 35-37 år

Befattningsklassificering

Under aktuell tidsperiod har det funnits flera klassificeringssystem för att redovisa befattningar/arbetsuppgifter i offentlig sektor. 2008 infördes ett gemensamt klassificeringssystem för kommuner och landsting (Arbetsidentifikation, AID), vilket ersatte de tidigare två sektorsunika befattningsklassificeringssystemen (BSK och "BEF").

I avsnitten 3-5 har följande koder använts där befattningsbenämningarna ibland ska betraktas som exempel på arbetsinnehåll:

	1995 BSK (BEF*)	2010 (AID)
Förskollärare	010401	402010
Lärare grundskolan, tidigare år	020507	401010
Lärare grundskolan, senare år	020508	401011
Lärare gymnasieskolan, allmänna ämnen	020502+020503	401012
Ingenjör	030104, 030105, 030106, 030109, 030111, 030112	502010-502090
Jurist	040208	151018
Ekonom	040205	151011
Sjuksköterska (landsting)	010106*-010108*	206010-206090

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

Lärarnas Riksförbund är det enda förbundet i Sverige som endast organiserar enbart behöriga lärare och studie- och yrkesvägledare. Vi är en partipolitiskt obunden organisation och är med våra drygt 85 000 medlemmar ett av de största förbunden inom Saco, Sveriges Akademikers Centralorganisation.